

Naš znak: 229-2/09

U Zagrebu, 27. srpnja 2009.

HRVATSKI SABOR - saborskim zastupnicima

PREDMET: Prijedlog Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi
- očitovanje Sindikata, dostavlja se

Poštovana saborska zastupnice i zastupniče,

u nemogućnosti očitovanja na Prijedlog Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, sukladno Poslovniku Vlade Republike Hrvatske i dobroj praksi uključivanja predstavnika socijalnih partnera i udruga u radne skupine za donošenje zakona, kao što je to bio slučaj u izradi prijedloga zakona o plaćama u javnim i državnim službama, Sindikat državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske, kao sindikat koji okuplja 4.000 sindikalno organiziranih lokalnih službenika i namještenika u županijama, gradovima i općinama, očituje se na tekst predmetnog zakona kako slijedi:

- Zakon se donosi, a da prethodno nije dostavljen na očitovanje Sindikatu, sukladno članku 27. stavku 5. Poslovnika Vlade Republike Hrvatske, prema kojem su ministarstva dužna u pripremi prijedloga za Vladu RH uputiti ih na mišljenje strukovnim udruženjima i udrugama u čiji djelokrug spadaju pitanja koja su predmet tih prijedloga;
- Ministar uprave sazvao je 20. srpnja „radni sastanak na temu Zakona“, na koji je pozvao socijalne partnere, ali je na sastanku naglasio kako tekst zakona koji je predložen ne predstavlja službeni prijedlog i kao takav im se ne može službeno proslijediti. Nakon održanog sastanka Udruga općina u RH u svom dopisu članicama navela je, citiramo, „Nismo nažalost mogli dobiti niti tekst nacrt zakona koji bismo mogli podijeliti s vama“;
- Dakle, ministar je preskočio poslovničku obvezu dostave nacrt prijedloga zakona na očitovanje udrugama;
- U slučaju izrade Zakona o plaćama državnih službenika (prošao prvo čitanje u Saboru) i Zakona o plaćama u javnim službama formirane su radne skupine u koje su uključeni predstavnici sindikata javnih i državnih službi, što kod ovog zakona nije bio slučaj i to znači da se odstupilo od dobre prakse i usvojenih standarda participacije socijalnih partnera u procesu donošenja sistemskih zakona kakvi jesu zakoni o plaćama;
- Prijedlog Zakona suprotan je zaključcima GSV-a od 30. lipnja 2008. godine, u donošenju kojih je sudjelovao i SDLSN. U zaključcima se, između ostalog, kaže: „Uvažavajući potrebu ujednačavanja plaća zaposlenih u javnoj upravi, Vlada RH će prilikom izrade novog sustava plaća u javnoj upravi započeti s uspostavom jedinstvenog sustava plaća na razini cjelokupne javne uprave.“

Postupak harmonizacije plaća diferenciranim rastom završit će po točno predviđenoj dinamici u trajanju od više godina, s ciljem da niti jednom službeniku plaća ne pada, već će se usklađivanje vršiti postupno“;

- Ovim prijedlogom se neke anomalije u sustavu plaća javne uprave rješavaju na način koji izaziva nove nepravde i službenike izjednačava u siromaštvu;
- Činjenica većih plaća u jedinicama lokalne samouprave nije samo posljedica političkih odluka lokalnih vlasti već odraz fiskalnih kapaciteta i kadrovske politike. Veće plaće, kao posljedica viših osnovica u odnosu na državne službenike, mogu biti utemeljene ne samo u razini vlastitih prihoda jedinica lokalne samouprave, nego i u tome ima li takva jedinica malu, stručnu i primjereno tome dobro plaćenu upravu, koja je u stanju odgovoriti zahtjevima i potrebama građana;
- Pored pitanja zadiranja u samoupravni djelokrug jedinica lokalne i područne samouprave (dalje: JLPS) po pitanju raspolaganja vlastitim prihodima, zakonom se praktično suspendira mogućnost kolektivnog pregovaranja, djelovanja sindikata, odnosno svrha sindikalnog organiziranja u lokalnoj samoupravi;
- Naime, zakonskom odredbom prema kojoj se kao osnovica u JLPS primjenjuje osnovica za obračun plaće državnih službenika i namještenika, sindikatima i poslodavcima na lokalnoj razini zaprječuje se mogućnost kolektivnog pregovaranja o plaći zaposlenika jer osnovicu za plaće državnih službenika i namještenika u pregovorima utvrđuju Vlada RH i sindikati državnih službi. Ovime iz pregovora o osnovici za plaće nisu isključeni samo sindikati lokalnih službenika i namještenika, već i sindikati u kulturi, predškolskom odgoju i obrazovanju, komunalnih i drugih službi i ustanova koje su korisnici gradskih proračuna;
- S time u svezi skrećemo pozornost da se osnovica za plaće u javnim i državnim službama određuje u pregovorima sa sindikatima javnih i državnih službi (sa sindikatima javnih službi zaključen je sporazum o osnovici usprkos donošenju posebnog zakona o osnovici za plaće u javnim službama), a ovim se zakonom jedino sindikati zaposlenih u JLPS isključeni iz pregovora o osnovici;
- Prema Zakonu o državnim službenicima, plaće se, do donošenja zakona o plaćama državnih službenika, utvrđuju sukladno odredbama članka 108. do 112. Zakona o državnim službenicima i namještenicima (NN 27/01) kojima je utvrđeno da se osnovica za izračun plaće utvrđuje kolektivnim ugovorom. Konačnim prijedlogom Zakona o plaćama državnih službenika, člankom 5. utvrđeno je da se osnovica utvrđuje kolektivnim ugovorom. Socijalnim partnerima na lokalnoj razini pregovori o osnovici, odnosno plaći ovakvim zakonskim određenjem nisu omogućeni. To znači da se osnovica za plaće lokalnih službenika utvrđuje u pregovorima za kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike, u kojem, s obzirom na predmet pregovora, ne mogu sudjelovati sindikati lokalnih službi;
- Zakon stavlja izvan snage sve odredbe kolektivnih ugovora i sporazuma između poslodavca i sindikata „kojima su propisana mjerila za određivanje plaća i naknada u LPS“, što znači da se pored odredbi kojima se regulira osnovica za izračun plaće prestaju vrijediti odredbe o naknadi za vrijeme korištenja godišnjeg odmora, plaćenog dopusta, jubilarnoj nagradi, uskrsnici, regresu, daru za djecu, božićnici, pomoći za bolovanje, otpremnini za

odlazak u mirovinu, otpremnini u slučaju prestanka službe i dr. čime se praktično suspendiraju postojeći kolektivni ugovori na razini lokalne samouprave (npr. Zakon o radu kaže da za razdoblja u kojima ne radi zbog opravdanih razloga radnik ima pravo na naknadu plaće, kao i da za vrijeme plaćenog dopusta radnik ima pravo na naknadu određenu kolektivnim ugovorom). Ovime se dugogodišnja dobra praksa utvrđivanje plaća i uvjeta rada u lokalnoj samoupravi poništava jednim potezom (zakonodavnog) pera, a poslodavci i sindikati na razini JLPS upućuju na ponovno pokretanje pregovora o uvjetima rada (pregovori o plaći više neće biti mogući) o kojima su se već dogovorili;

- Naredbodavni i isključivi ton Zakona kada su u pitanju plaće i kolektivni ugovori u JLPS tim je više neprimjeren kad se zna da su u prijelaznim odredbama Konačnog prijedloga Zakona o plaćama državnih službenika Vlada i sindikati državnih službenika upućeni na kolektivne pregovore radi usklađivanja Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike sa zakonom. Također, Zakon o plaćama državnih službenika sadrži i zaštitnu klauzulu kojom se svim službenicima kojima bi temeljem novog zakona plaća bila manja od postojeće garantira zadržavanje postojeće razine plaće;
- Usporedbe radi, u izvješću o socijalnom dijalogu u lokalnoj i područnoj samoupravi koje su izradili EPSU (European Federation of Public Service Unions) i CEMR (Council of European Municipalities and Regions) u travnju ove godine navodi se kako se u svih 27 država EU pregovara o plaćama i uvjetima rada, što znači da se ovakvim zakonskim uređenjem kolektivnog pregovaranja u JLPS Republika Hrvatska isključuje iz kruga država u kojima se primjenjuju najviši demokratski standardi na području kolektivnog pregovaranja;
- Kao ilustraciju posljedica Zakona ističemo primjer Grada Požege, gdje stručni referent za socijalnu skrb sa SSS sada ima koeficijent 1,00 i plaća mu s 5 godina staža po važećoj osnovici od 7.544 kune iznosi 5.375,91 kunu, a po osnovici za državne službenike od 5.108,84 kune i smanjenom koeficijentu 0,90 iznosila bi 3.445,22 kune, odnosno 36% manje. Ukidanjem svih naknada iz kolektivnih ugovora ovaj je gubitak daleko veći;
- Treba napomenuti da su u brojnim JLPS socijalni partneri već sporazumno ugovorili smanjenje plaća službenika, uvažavajući trenutne gospodarske okolnosti, ali i pravo raspolaganja izvornim prihodima. Također, na zaposlene u JLPS, kao i na ostale građane Hrvatske primijenit će se i tzv. krizni porez, što znači da će im plaće biti smanjene višestruko – dogovorom poslodavaca i sindikata, smanjenjem osnovice za izračun plaće, smanjenjem raspona koeficijenata i porezom na prihode iznad 3.000 kuna;
- Za činjenicu, u pravilu, većih plaća u odnosu na zaposlene u javnim i državnim službama (iako predlagatelj zakona ni o tome nema cjelovite pokazatelje i cijeli zakonski prijedlog počiva na nizu paušalnih i tendencioznih stavova o „preplaćenosti“ radnih mjesta u JLPS, a da nema komparativne analize djelokruga, odgovornosti i stručnosti zaposlenika), nisu krivi zaposleni u JLPS koji će se primjenom zakona naći u poziciji da im prihodi na temelju kojih su se zadužili i kreditno opteretili svoje obitelji i kućanstva padnu za 20 – 50%. O ovom udaru na socijalni i gospodarski položaj predlagatelj zakona očito nije dovoljno promišljao;
- Na kraju, Zakon je metodološki neprincipijelan jer ne uvažava postojeću klasifikaciju radnih mjesta u državnoj upravi (govori o radnim mjestima I., II,

III. I IV. Vrste, a važeći Zakon o državnim službenicima govori o radnim mjestima rukovodećih službenika, viših i nižih službenika), kao i rješenja iz konačnog prijedloga Zakona o plaćama državnih službenika kojim se uvode platni razredi, utvrđuje plaća po učinku, odnosno nagrađivanje za rezultate rada.

Zaključno, Sindikat državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske smatra da je Zakon o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi manjkav, nekvalitetan i nedovoljno promišljen zakonski prijedlog koji istovremeno predstavlja

- udar na gospodarski i socijalni položaj zaposlenih u JLPS,
- u bitnome ograničava i onemogućava pravo na sindikalno organiziranje i kolektivno pregovaranje, a zaposlene u JLPS izravno diskriminira u odnosu na službenike i namještenike u javnim i državnim službama s obzirom na opseg participacije u odlučivanju o plaći i uvjetima rada,
- onemogućavanje raspolaganja vlastitim (izvornim) prihodima JLPS,
- po svojim metodološkim i normativnim rješenjima suprotan je Konačnom prijedlogu Zakona o plaćama državnih službenika i ne poštuje klasifikaciju radnih mjesta u državnoj upravi,
- opasnost zbog vjerojatnog odljeva kvalitetnih i stručnih kadrova iz JLPS zbog izjednačavanja plaća s najlošije plaćenim segmentom javne uprave – državnim službama i prijeti poništiti razloge i učinke decentralizacije pojedinih poslova državne uprave koji su prebačeni u djelokrug JLPS iz razloga jer se njihovo obavljanje tamo može platiti adekvatno njihovim odgovornostima (npr. izdavanje građevinskih dozvola), i
- nastavak je histerije koja rezultira neselektivnim i nesustavnim udarom na plaće u gospodarstvu i javnom sektoru.

O načinu na koji se uređuju plaće ovim zakonom Sindikat će obavijestiti Međunarodnu organizaciju rada i međunarodnu udrugu sindikata koje je član, kao i Delegaciju Europske komisije u Hrvatskoj, a ukoliko se zakon donese u predloženom obliku njegove odredbe će osporavati u sudskim postupcima pred domaćim i međunarodnim sudovima.

S poštovanjem,

GLAVNI TAJNIK
Siniša Kuhar